

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อยกเลิกบทบัญญัติในหมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่มาตรา ๒๔๙ ถึงมาตรา ๒๕๔ และเพิ่มบทบัญญัติหมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๔๙ ถึงมาตรา ๒๕๔/๖ แทน

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติในหมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีเนื้อหาสาระอันเป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น จนทำให้การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นไม่อาจเกิดขึ้นได้จริง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง การจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่นโดยทั่วไป เพื่อแก้ไขปัญหาหน้าที่และอำนาจที่ซ้ำซ้อนกับราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น ไม่กลายเป็นการบังคับบัญชา และเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้

ร่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)

พุทธศักราช

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

.....

.....

มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช”

มาตรา ๒ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น และความใน มาตรา ๒๔๙ ถึงมาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๑๔
การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐต้องจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแบบกระจายอำนาจ และต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง การจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณ และมีหน้าที่และอำนาจเป็นของตนเอง

มาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปอื่นที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

มาตรา ๒๕๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการจัดทำบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยไม่รวมเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ภารกิจทางทหารและการป้องกันประเทศ
- (๒) ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
- (๓) การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการระหว่างประเทศ
- (๔) การดำเนินงานของธนาคารกลางและระบบเงินตรา
- (๕) บริการสาธารณะอื่นที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยรวมทั้งประเทศ ทั้งนี้ตามที่

คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

รัฐบาล ราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาค มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะเฉพาะเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เฉพาะเรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดทำได้จนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลกระทบและเดือดร้อนเสียหาย และเฉพาะเรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอให้รัฐบาล ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำแทน

เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ รัฐอาจกำหนดมาตรฐานในการจัดทำบริการสาธารณะที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ต้องไม่กระทบต่อสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และต้องไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคซ้ำซ้อนกับหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้หน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะนั้นเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และห้ามมิให้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคจัดทำบริการสาธารณะนั้น เว้นแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะนั้นได้จนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลกระทบและเดือดร้อนเสียหาย หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำบริการสาธารณะนั้นแทน

มาตรา ๒๕๒ เพื่อดำเนินการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การแบ่งหน้าที่และอำนาจระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) การแบ่งหน้าที่และอำนาจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะเป็นหลัก และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบนจัดทำบริการสาธารณะเฉพาะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างไม่สามารถจัดทำได้ หรือบริการสาธารณะที่ครอบคลุมเชื่อมโยงกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง

(๓) การจัดสรรสัดส่วนรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเพิ่มขึ้นโดยคิดเป็นสัดส่วนรายได้ต่อรา

ยได้สิทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบภายในสามปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้ บังคับ

(๔) การจัดให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน ทำหน้าที่ดำเนินการตาม (๑) (๒) และดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ในกรณีที่คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้ ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน ระยะเวลาที่กำหนด หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วยังไม่มีการถ่ายโอนภารกิจ ให้ถือว่าภารกิจดังกล่าว ถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ถือว่าบรรดากฎหมายที่กำหนดให้หน้าที่และอำนาจแก่ ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการทำภารกิจดังกล่าวนั้น สิ้นผลไป

มาตรา ๒๕๓ เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการเงินการคลัง และมี งบประมาณที่เพียงพอในการจัดทำบริการสาธารณะตามหน้าที่และอำนาจ ให้มีกฎหมายกำหนดรายรับ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดอำนาจในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่น

(๒) การให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกู้เงินและการออกพันธบัตร

(๓) การกำหนดให้รัฐบาลมีหน้าที่ในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร รายได้ ความสามารถในการจัดทำบริการสาธารณะของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง และความเท่าเทียมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการดำเนินการตามวัตถุประสงค์เฉพาะกิจของเงินอุดหนุนหรือตามข้อตกลงที่ได้ทำกับรัฐบาล

มาตรา ๒๕๔ เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะ ได้หลากหลายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งบริษัทจำกัดหรือร่วมถือหุ้นในบริษัท จำกัด โดยไม่จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณูปโภคเท่านั้น

(๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งองค์การมหาชนในระดับท้องถิ่น

(๓) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งสหการทั้งแบบความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเดียวกัน และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างประเภท โดย ให้สหการมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีหรือรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลได้

(๔) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ

แทน

มาตรา ๒๕๔/๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละสี่ปี

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น มิได้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๔/๒ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการและลูกจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น โดยการบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรฐานสอดคล้องกัน และอาจได้รับการพัฒนา ร่วมกันหรือสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ รวมทั้งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษข้าราชการและลูกจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๔/๓ การกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้ ต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิได้

เพื่อให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ให้มีกฎหมายการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การกำกับดูแลจะกระทำได้เฉพาะตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีที่ผู้มีอำนาจกำกับดูแลเห็นว่า การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีอำนาจกำกับดูแลไม่อาจยับยั้งหรือเพิกถอนการกระทำนั้นได้ แต่ให้ฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอเพิกถอนการกระทำนั้น

(๒) การยกเลิกอำนาจของผู้มีอำนาจกำกับดูแลช่วงก่อนที่ การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลใช้บังคับ

(๓) การยกเลิกอำนาจของผู้มีอำนาจกำกับดูแลในการให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๔) การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งข้อบัญญัติท้องถิ่น มติ หรือการกระทำอื่นใดไปยังผู้มีอำนาจกำกับดูแล

(๕) การฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งยุบสภาท้องถิ่น และคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

ให้บทบัญญัติในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยในการออกระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลทั้งหลายทั้งปวง และบรรดากฎ ระเบียบ หรือหนังสือเวียนที่ให้อำนาจกำกับดูแลทั้งหลายทั้งปวง ล้มผลไป

มาตรา ๒๕๔/๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

มาตรา ๒๕๔/๕ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

จำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๔/๖ ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิในการมีส่วนร่วมการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดให้มีวิธีการให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าว

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การจัดให้มีการศึกษาผลกระทบและการรับฟังความคิดเห็นก่อนการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ

(๒) การจัดให้มีการออกเสียงประชามติของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อตัดสินใจในเรื่องสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) การจัดตั้งสภาพลเมืองประจำท้องถิ่นโดยให้สมาชิกมาจากการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันภายในประชาชนในท้องถิ่นทุกปี เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะและตรวจสอบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ตัดสินใจเลือกโครงการหรือแผนงานที่จะนำงบประมาณรายจ่ายไปใช้ได้

(๕) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยง่ายและไม่เสียค่าใช้จ่าย”

มาตรา ๔ ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการยกเลิกราชการส่วนภูมิภาค

ภายในห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องการยกเลิกราชการส่วนภูมิภาค

มาตรา ๕ ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้รัฐสภาดำเนินการตรากฎหมายดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ

(๑) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) กฎหมายเกี่ยวกับวิธีการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) กฎหมายการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นและการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๖) กฎหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖ ภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการยกเลิกหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคที่ซ้ำซ้อนกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อสภาผู้แทนราษฎร และให้รัฐสภา

พิจารณาและให้ความเห็นชอบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการยกเลิกหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคที่เข้าซ้อนกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคแรก ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคที่เข้าซ้อนกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสิ้นผลไป

มาตรา ๗ ภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่อแก้ไขหรือยกเลิกบทบัญญัติในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายที่ขัดหรือแย้งกับหลักการบริหารราชการแผ่นดินแบบกระจายอำนาจ และความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวด ๑๔ ของรัฐธรรมนูญนี้ และให้รัฐสภาพิจารณาและให้ความเห็นชอบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี